



Marjan Kladnik

Nekaj misli o naši novi demokraciji, ko smo vsi iz tovarišic in tovarišev postali gospe in gospodje

Na prvih demokratičnih volitvah v aprilu 1990 sem kot izvoljeni kandidat iz Kemijske industrije Kamnik postal član Zbora združenega dela Občine Kamnik. Večstrankarske volitve z odprto listo in možnost neposredne izvolitve – to je bilo za nas nekaj novega.

Takoj sem spoznal, da je Zbor združenega dela »trn v peti« ostalima zboroma (Družbenopolitičnemu zboru in Zboru krajevnih skupnosti) takratne občinske skupščine. Pogosto smo bili člani zbora deležni kritike, ker nismo bili vezani na strankarske dogovore in smo v večini primerih glasovali vsak po svoji vesti. Zaradi tega je bil izid glasovanja velikokrat nepredvidljiv. Sam ne takrat in ne danes nisem član nobene stranke. Glede na svoje osebno prepričanje sem v večini primerov podpiral pomladne stranke, združene v Demosu.

Kmalu je bilo jasno, da bo z nastankom večstrankarskega sistema prišlo do teženj po drugačni politični ureditvi tudi v skupni državi. Osamosvojitve je postajala vse bolj realna. Prvič v zgodovini smo imeli Slovenci možnost priti do lastne države, do samostojnosti.

Vodilno vlogo pri osamosvojitvi je prav gotovo imel Demos. V ključnih trenutkih je znal poenotiti slovenski narod. S plebiscitom, izpeljanim 23. decembra 1990, smo se odločili za lastno samostojno državo Slovenijo. Poti nazaj ni bilo več. Pokojni dr. Jože Pučnik je takrat dejal: »Jugoslavije ni več, Jugoslavija je mrtva, živila svobodna Slovenija.«

Vojna za Slovenijo je bila kratka in dolga obenem, ker nismo vedeli, kako silovito bo JLA udarila po nas. JLA je bila edina sila, ki je takrat zagovarjala enotno državo Jugoslavijo za vsako ceno. Pri nas v KIK-u je bil položaj precej drugačen, saj vodstva v osamosvojitvenih dneh vojne tako rekoč ni bilo nikjer. Poniknili so v neznano. Delavci, mojstri in vodje proizvodnje smo bili na svojih delovnih mestih, razen tistih, ki so bili razporejeni na druge naloge za obrambo mlade in nove države Slovenije. Vodenje podjetja je prevzel takratni tehnični direktor Peter Kuret. V najkritičnejših dneh je bila za nekaj dni iz varnostnih razlogov ustavljena tudi proizvodnja razstreliva in smodnika, izdelki z zalogami vred pa umaknjeni na varne lokacije. V začetku julija je bilo spopadov konec in nastopilo je premirje. To, da smo v vojnih razmerah delali na delovnih mestih v nevarni proizvodnji, danes nič ne pomeni. To, da se je na stotine gasilcev po vsej državi ravno tako izpostavljalo v akcijah in dežurstvih, kar danes lahko vidimo tudi na arhivskih posnetkih, ravno tako nič ne pomeni, češ saj niste nosili orožja.

Po skoraj dvajsetih letih, ko pogledam nazaj, sem vseeno precej razočaran. Pa ne, da bi se mi kolcalo po starih časih. Manjkajo nam osnovne moralne vrednote od poštenosti naprej ...

Za nekatere izbrance se je »osamosvojitvena vojna« takrat šele začela. Duh liberalizma in pohlepa je ušel iz steklenice. Sprejeti so bili zakoni o lastninskem preoblikovanju podjetij. Premišljeno pripravljene zakoni po eni strani in nepoznavanje na novo nastalih razmer na trgu kapitala na drugi strani – tega večina ljudi preprosto ni dojela.

Tako so se posamezniki s pomočjo države dokopali do bajnega bogastva, do bogastva, ki ga je ustvarila povojna generacija naših staršev in tudi nas. Pričela se je legalna kraja takratnega družbenega premoženja. Nekoč uspešna slovenska podjetja so drugo za drugim počasi propadala. Nekaj tudi zaradi izgube takratnega skupnega trga. V veliko primerih je to posledica menedžerskih prevzemov čez noč ustvarjenih novih domačih kapitalistov. Ti s svojo neizmerno požrešnostjo in pokvarjenostjo, brez najmanjšega sramu in morale, lastninijo še naprej, kjer le lahko in kar lahko. Ponekod pa so prevzemi že zaključeni in podjetij enostavno ni več. V različnih komentarjih nam naši ekonomisti solijo pamet, da so ta dejanja sicer moralno sporna, da pa so v skladu z zakoni.

Naš največji slovenski pesnik je nekoč zapisal: »... Slovenec že mori Slovenca, brata, kako strašna slepota je človeka ...« Zaradi neizmerne pokvarjenosti in pohlepa je tako propadlo na stotine delovnih mest, ljudje pa so ostali na cesti. Kaj so naredili z delavci, ki so ostali brez zaposlitev nekaj let pred upokojitvijo, stari triinpetdeset ali petinpetdeset let? Oropali so jih osnovnega dostojanstva, to je pravice do dela, in jih s tem dobesedno ubili.

Nihče od tistih, ki imajo možnost, pa ne želi spremeniti zakonov, da bi se ta kraja končala in da bi te novodobne bogataše vprašali, kako grozno so morali delati, da so v tako kratkem času prišli do tovarn z zemljišči vred, in ali so od svojega bajnega dohodka poravnali vse davke in prispevke do države. Preprosto ne razumem, da nekdo tako rekoč čez noč lahko postane lastnik tovarne. Vsekakor pa ob tem nikakor ne obsojam nikogar, ki je s svojo pridnostjo, delom in znanjem na pošten način prišel do tega, kar ima.

Skorumpirana politika z dobrimi pravniki pelje stvar naprej. Ljudi prepričuje, tudi pod krinko trenutne gospodarske krize, o nujnosti zategovanja pasu.

Nekoč je neki poslanec v parlamentu delil banane in govoril o banana republiki. Po toliko letih vidim, da je imel kar prav, če gledam, kaj se sedaj dogaja pri nas, v naši državi Sloveniji.

Menim, da bi država Slovenija morala imeti več posluha za malega človeka in njegove težave. Vsak po svojih močeh in vsi skupaj smo se borili za boljši svet, da bi lahko vsak državljani naše preljube Slovenije dostojno živel človeka vredno življenje brez revščine.